

L'arc de Sant Martí, de Josep Maria Roca Pellicer

Josep Maria Roca (Tarragona, 1943) aplega sota el títol *L'arc de Sant Martí* el conjunt de la seva obra literària. El llibre apareix publicat el mes de novembre de 2006 per l'editorial Nou Silva Equips amb el suport de l'Ajuntament de Constantí.

En *L'arc de Sant Martí* s'hi reuneixen poemes, aforismes i relats. Pel que fa a la seva producció poètica —en català i castellà—, el motiu al qual recorre és el tòpic per excel·lència de la poesia, el pas del temps: *se'ns afluquen les parpelles de la vida*. Els seus poemes són nítids, expressats amb la innocència del cant d'un cor d'àngels. En alguns d'ells, s'hi basteix un pont simbòlic entre cel i terra, entre somni i raó, entre oblit i memòria: el poema sota el títol *Viatjant per la vida*, n'és un clar exponent. En d'altres, s'hi traspuen ecos mediàtics d'una quotidianitat sovint crua i execrable: *Llançat sobre la vorera / desmembrat per l'explosió / resta algú que abans era / un home com tu o com jo*. En qualsevol cas, el lector quedarà sorprès pel domini que l'autor posseeix del ritme i, en definitiva, de la musicalitat, que impregna cadascun dels seus versos.

A mig camí del llibre, entre la seva producció poètica i els contes, s'hi troba un conjunt de textos, la majoria dels quals són aforismes o, si més no, divertiments. Són escrits que ens rememorem quelcom entre l'acudit breu i la frase de renom. El propi autor ja ens ho anunciava en un dels epígrafs d'aquesta secció: *Aforismos apócrifos*. El motiu d'aquesta part del llibre no és un altre que cercar la complicitat del lector, provocar el seu somriure. L'humor literari sempre és molt agraït, i, tanmateix, no sempre exempt de risc. Heus ací, a tall d'exemple, dues d'aquestes frases: "Al caer la noche hizo un ruido endemoniado" i "Tomar una purga en tiempos de Stalin era sumamente peligroso".

La tercera i última part del llibre comprèn tretze relats, l'últim dels quals, *Nacido en marzo un sábado por la noche*, és autobiogràfic i està narrat en clau d'humor, com bona part de la seva obra literària. És en aquesta secció de contes on Josep Maria Roca ha creat una atmosfera, en aparença, transparent i innòcua. Situa els personatges i els objectes amb traç precís, sense concessions estèrils al lector. L'autor ja ho tenia tot previst. Aquest explorador de sentiments i circumstàncies, com a ell li agrada definir-se, guia el lector a través de les línies del text fins a

la llinda d'on acaba allò que és mundà i comença allò que és sublim. És en aquest punt on s'inicia el desenllaç, on s'esdevé la paradoxa. En aquest precís moment, el lector se n'adona, del joc literari que ha disposat Josep Maria Roca, aleshores deixa de ser ingenu. El lector, ara informat, "caça" les circumstàncies, assaboreix la ironia. No només capta l'ullet culte que li dirigeix l'autor, sinó també els efectes que el canvi de significat desenvolupa en el text. Són relats que mereixen més d'una lectura, i no precisament a causa d'una dificultat lèxica o conceptual. I és que el lector vol saber què succeeix, però, sobretot, vol saber com es relata allò que succeeix. Crec que en alguns d'aquests relats s'assoleix el punt àlgid de la seva obra literària. Entre d'altres, *El naufrago*, *El pinchadiscos* i *La cuneta* són paradigmàtics d'aquest mestratge. *El pinchadiscos*, a més, posseeix una especial rellevància simbòlica, que fa al·lusió al títol del llibre. Al mateix temps que el pont facilita l'encontre, també dissenya camins oposats. Així l'arc iris, així l'estalactita i l'estalagmita, així la vida i la mort, la creació i la destrucció.

Josep Sánchez Cervelló, qui ha tingut cura del pròleg del llibre, anima l'autor a prosseguir la seva tasca literària. I és que tal com molt bé explica, qui ha estat inoculat pel verí de la creació, únicament pot deixar d'escriure quan la vida ja no li ofereixi més verí.

SEBASTIÀ POY ALEGRET

Publicat al diari *El Punt* el 17 de setembre de 2007